

14. oktober 2020

Budsjetthøring Statsbudsjettet 2021 - Kommunal og forvaltningskomiteen

Styring og forvaltning av dokumentasjon er IT- og forvaltningspolitikk

Norsk Arkivråd (NA) er landets største frivillige arkivfaglige interesseorganisasjon. Vi har ca. 1100 medlemmer og medlemsmassen består både av virksomheter og enkeltmedlemmer. Medlemmer er fra alle deler av landet, og fra bedrifter og organisasjoner fra offentlig og privat sektor.

NA er spesielt opptatt av primærfunksjonen til informasjonen, nemlig der den er en del av virksomhetsstyring og effektiv drift. Å styre og forvalte dokumentasjon og informasjon i virksomhetene og offentlig forvaltning er en forutsetning for forsvarlighet og etterrettelighet når samfunnsoppdraget skal løses. Det er også en forutsetning for at dokumentasjon med langsiktig verdi kan tas vare på for ettertiden i et arkiv.

Norsk Arkivråds hovedinteresser er dermed innenfor Kommunal- og moderniseringsdepartementets koordineringsansvaret for forvaltningspolitikken, regjeringens IT-politikk og sektoransvaret for elektronisk kommunikasjon. Når denne politikken skal bygges på sentrale forvaltningsverdier som demokrati, faglig integritet, effektivitet og rettssikkerhet, er det umulig å få et helhetlig og vellykket resultat dersom styringen av dokumentasjon og informasjon utelates fra moderniseringen og innovasjonen.

I tabell 6.8 «mål for forvaltningsutvikling, IT- og ekompolitikk» merker vi oss mål nummer 1. Forvaltningen i Norge er effektiv, åpen, samordnet og har høy tillit i befolkningen og 2. Digitaliseringen i samfunnet gir gode vilkår for deltakelse, verdiskaping og innovasjon i offentlig og privat sektor.

Bruken av digital teknologi i forvaltningen, næringslivet og blant innbyggerne har endret både betingelsene og mulighetene for hvordan vi skaper og bruker tjenester og informasjon. Forvaltningspolitikken fastsetter rammer for hvordan forvaltningen bør arbeide og regjeringen har gjennom strategier og rundskriv lagt opp til økt digitalisering. Alle arbeidsprosesser i forvaltningen danner på en eller annen måte data eller informasjon, og svært ofte er dette dokumentasjon. Prosessene er i stor grad digitale og mange av dem også automatiske. Med dette øker mengden data og informasjon som skapes dramatisk. Samtidig forventer både forvaltningen selv, innbyggerne og næringslivet at det er mulig å etterprøve, dele, hente fram eller gjenbruke pålitelig informasjon og data.

Styring og forvaltning av digital dokumentasjon og informasjon er sentrale element for realisering av målene nevnt ovenfor. De fleste virksomheter er opptatt av digitalisering, men

forvaltning av dokumentasjon og informasjon har manglet i strategien for digitalisering av Norge. Vi opplever at modernisering, innovasjon og digitalisering har fått større betydning og er svært fornøyd med opprettelsen av digitaliseringsdirektoratet og at vi har en minister med digitalisering som sitt ansvarsområde. Kommunal- og moderniseringsdepartementets overordnede ansvar for personvern knyttes nært til arbeidet med forvaltnings- og IT-politikk. Dette er viktig og riktig, men dessverre har departementet neglisjert den samme viktige og tette koblingen mellom digital dokumentasjonsforvaltning og forvaltnings- og IT-politikk. Budsjettet mangler helt selvstendige prioriteringer av modernisering og utvikling av dette området. For å nå målene om en effektiv, åpen og samordnet forvaltning nytter det ikke å henvise til Kulturdepartementets budsjettposter for arkiv. Disse er i all hovedsak rettet inn mot å løse problemene med allerede skapte arkiv. Vi mener det er uheldig at denne delen av dokumentasjonens verdikjede, der hensikten er effektiv oppgaveløsning, gjennomsiktighet, deling, gjenbruk og virksomhetsstyring, budsjettmessig hører hjemme under Kulturdepartementet.

Vi mener omfanget i satsningen på en regulatorisk sandkasse for kunstig intelligens burde utvides til å ikke bare ta for seg personvern, men også digital dokumentasjonsforvaltning. Den samme tankegangen som ligger til grunn for innebygget personvern og innebygget informasjonssikkerhet bør utvides til å gjøre digital dokumentasjonsforvaltning innebygget i løsninger og prosesser. Dokumentasjonsforvaltning er en viktig del av forvaltnings- og IT-politikken og kan ikke overlates til kultursektoren.

Til sist vil jeg nok en gang gjenta oppfordringen om at dere som våre representanter på Stortinget er pådrivere for en raskest mulig ikrafttredelse av en ny lov om dokumentasjon og arkiv. En oppdatering av dette lovverket er sentralt for modernisering av forvaltningens arbeidsmetoder. Jeg håper at jeg neste år kan gratulere dere med å ha vedtatt en oppdatert lov som hjelper oss med morgendagens utfordringer innen digital dokumentasjonsforvaltning.

Vennlig hilsen
Anja Jergel Vestvold
Styreleder